

FƏNN SILLABUSU

İxtisas: 050310 Muzey, arxiv işi, abidələrin qorunması

Fakültə: Tarix coğrafiya və incəsənət

Kafedra: Tarix və onun tədrisi metodikası

1. Fənn haqqında məlumat:

Fənnin adı: S/f Muzey ekspozisiyasının restavrasiya və konservasiyası (İşçi proqram LDU-nun Tarix və onun tədrisi metodikası kafedrasının 14.09.2023-ci il qərarı ilə təsdiq edilmişdir (protokol №1)

Kodu: IPFS-B09

Tədris illi: I (2025-2026) Semestr: I

Tədris yükü: Cəmi 210 saat. Auditoriya saati 75 (45 saat müəhazirə, 30 saat seminar)

Təhsilalma forması: Əyani

Tədris dili: Azərbaycan dili

AKTS üzrə kredit: 7 kredit

II. Müəllim haqqında məlumat:

Adı, soyadı, dərəcəsi: dos. Emin Məlikov Nazir oğlu

Kafedranın ünvanı: Lənkəran ş., Ə. Məmmədov 21

Məsləhət günləri və saati: II-III günlər, saat 12⁰⁰-14⁰⁰

E-mail ünvanı: eminemelikov79@gmail.com

III. Təvsiyə olunan dərsliklər və dərs vəsaitləri:

1. Kərimova S. Muzey əşyalarının bərpası və konservasiyası. Bakı, 2018.

2. Quliyev H.A. Tarixi-etnoqrafik materialların diyarşünaslıq muzeylərinin ekspozisiyasında göstərilməsi haqqında. Azərbaycan Tarix Muzeyinin əsərləri, 1960, № 3.

3. Kərimov B.B. Şirvan bölgəsində tarix-diyarşünaslıq muzeylərinin yaranması və inkişafı tarixi. Azərbaycan Tarix Muzeyi-2006. Bakı, Elm, 2006.

4. Əmirxanov S.A. muzey fəaliyyətində qarşılıqlı əlaqələr. Tədris-metodik vəsait. Bakı, 2002.

5. Muzey işinə aid sənədlər toplusu. Bakı, İşiq, 1961.

6. Paşayev N.a. Məktəbdə tarix-diyarşünaslıq işləri. Bakı, Azərneşr, 1967.

7. Yusifov Ə. Respublikada muzey şəbəkəsi genişlənir. Mədəni-Maarifişi, 1986, № 2.

8. Бахишева А. Из истории музейного дела в Азербайджане (на материалах Музея Истории Азербайджана). Баку, Елм, 2005.

9. Казиев М.А. Из истории музейного дела в Азербайджане. Известия АН Азерб.ССР. Серия общественных наук, 1960, № 2.

IV. Prerekvizitlər: S/f Muzey ekspozisiyasının restavrasiya və konservasiyası fənninin tədrisindən öncə "Muzey işinin əsasları" fənnini öyrənmək vacibdir.

V. Korekvizitlər: Bu fənnin tədrisi ilə eyni vaxtda başqa fənlərin də tədris olunmasına zərurət yoxdur.

VI. Fənnin təsviri və məqsədi: Fənnin tədrisində muzey işinin təşkili, idarə olunması, eksponatların qorunması, eksponatların materiallarının nəzərə alınaraq mühafizəsi məsələlərinin öyrənilməsidir. Buraya baş mühafizin hüquq və vəzifələri, muzey binalarının mühafizəsinin təşkili, muzey eksponatlarının qablaşdırılması və daşınması ilə bağlı əsas prinsip və müddəalar daxildir.

VII. Davamiyyətə verilən tələblər: Fənn üzrə semestr ərzində buraxılmış auditoriya saatlarının ümumi sayı Elm Şurasının 16 may 2024-cü il tarixli qərarına uyğun olaraq davamiyyət meyarları nəzərə alınmaqla müəyyən olunmuş həddən yuxarı olduğu halda tələbə həmin fəndən imtahana buraxılmaz, onun həmin fənn üzrə akademik borcu qalır.

VIII. Qiymətləndirmə: Tələbələrin biliyi 100 ballı sistemlə qiymətləndirilir. Bundan 50 balı tələbə semestr ərzində 50 balı isə imtahanda toplayır. Semestr ərzində toplanan 50 bala aşağıdakılar aiddir: 20 bal seminar dərslərinin fəaliyyətinə görə və 30 bal kollokviumların nəticələrinə görə. İmtahan biletinə bir qayda olaraq fənni əhatə edən sual daxil edilir.

qiymətləndirmə zamanı Elmi Şuranın 16 may 2024-cü il tarixli qərarına uyğun olaraq qiymətləndirmə meyarları
ələ alınır.

qiymət meyarları aşağıdakılardır:

- 10 bal- tələbə keçilmiş materialı dərindən başa düşür, cavabı dəqiq və hərtərəflidir.
- 9 bal-tələbə keçilmiş materialı tam başa düşür, cavabı dəqiqdir və mövzunun mətnini tam açə bilər.
- 8 bal-tələbə cavabında ümumi xarakterli bezi qüsurlara yol verir;
- 7 bal- tələbə keçilmiş materialı başa düşür, lakin nəzəri cəhətdən bezi məsələləri əsaslandırə bilmir.
- 6 bal- tələbənin cavabı əsasən düzgündür.
- 5 bal-tələbənin cavabında çatışmazlıqlar var, mövzunu tam əhatə edə bilmir.
- 4 bal- tələbənin cavabı qismən doğrudur, lakin mövzunu izah edərkən bezi səhvlərə yol verir;
- 3 bal- tələbənin mövzudan xəbəri var, lakin fikrini əsaslandırə bilmir;
- 1-2 bal- tələbənin mövzudan qismən xəbəri var.
- 0 bal- suala cavab yoxdur.

Tələbənin imtahanda topladığı balın miqdarı 17-dən az olmamalıdır. Əks təqdirdə tələbənin imtahan göstəriciləri
əsasnamədə nəzərdə tutulan qaydada tədbir göröləcək.

Semestr nəticəsinə görə yekun qiymətləndirmə (imtahan və imtahanəqədərki ballar əsasında)

№	Bal	Qiymət	
		Əla	A
1.	91-100	çox yaxşı	B
2.	81-90	yaxşı	C
3.	71-80	kafi	D
4.	61-70	qənaətbəxş	E
5.	51-60	qeyri-kafi	F
6.	50 və ondan aşağı		

IX. Davranış qaydalarının pozulması: Tələbə Universitetin daxili nizam – intizam qaydalarını pozduqda
əsasnamədə nəzərdə tutulan qaydada tədbir göröləcək.

X. Təqvim-mövzu planı: 45 saat saat. mühazirə, 30 saat seminar

№	Keçirilən mühazirə və seminar mövzuları	Müh.		Sem.	
1	Mövzu: Muzey ekspozisiyasının restavrasiya və konversasiyası fəninin məqsəd və vəzifələri Plan: 1. Muzey ekspozisiyasının restavrasiya və konversasiyası fəninin məqsədi 2. Muzey ekspozisiyasının restavrasiya və konversasiyası fəninin vəzifələri Ədəbiyyat: 1, 2, 9	2			
2	Mövzu: Orqonagen mənşəli qiymətli daş-qaşların bərpa və konsevrasiya prinsipləri Plan: 1.Mirvaridən olan arxeoloji matrealların konsevrasiyası 2.Kəhraba və sədəfin bərpa prinsipləri Ədəbiyyat: 1, 2, 5, 8, 9	2		2	
3	Mövzu: Dərindən hazırlanan muzey əşyalarının bərpa və konsevrasiya prinsipləri Plan: 1.Dərinin emal texnologiyaları və konsevrləşdirilməsi 2.Dərinin pikelleşdirilməsi Ədəbiyyat: 1, 3, 4, 7	2		2	
4	Mövzu: Şüşədən hazırlanan və minalı muzey əşyalarının bərpası Plan: 1.Şüşə matrealların bərpası 2.Muzeydə qorunan şüşə əşyaların təsmifatı 3.Minaçılıq sənəti Ədəbiyyat: 1, 2, 3, 5, 8	2		2	

5	Mövzu: Kağız matreallar və kağız əsasında sənədlərin bərpası Plan: 1. Kağız matrealların bərpası 2. Müzey mühitində kağız əşyaların qorunması 3. Kağız matrealların bərpasında stabilizasiya və neytralaşdırma mərhələsi 4. Kağız matrealların fumiqasiyası 5. Şərq əlyazmalarının bərpa və konservasiya xüsusiyyətləri Ədəbiyyat: 3, 4, 6, 7	4	2
6	Mövzu: Zərgerlik matrealların bərpası Plan: 1. Zərgerlik nümunələrinin təsnifat xüsusiyyətləri 2. Qızıl və gümüşün fiziki-kimyəvi tərkibi 3. Qızıl və gümüşün bərpasında qaynaq metodları 4. Zərgerlik matrealların bərpasında elektrokimyəvi üsullar Ədəbiyyat: 3, 4, 6, 7	4	2
7	Mövzu: Metaldan hazırlanan məlumatların bərpa və konservasiya prinsipləri Plan: 1. Misdən hazırlanan məlumatların bərpa və konservasiyası 2. Metal üzərində koreziyanın təsnifatı 3. Qalay və qurğuşundan olan əşyaların bərpa prinsipləri 4. Müzeydə olan numuzmatik əşyaların bərpa prinsipləri 5. Arxeoloji metalların bərpa prinsipləri Ədəbiyyat: 3, 4, 6, 7	4	2
8	Mövzu: Müzeydə konservasiya işinin spesifikasiyası Plan: 1. Müzeydə konservasiya işinin spesifikasiyası 2. Konservasiyanın əsas prinsipləri və növləri Ədəbiyyat: 3, 4, 6, 7, 8, 9	2	2
9	Mövzu: Arxeoloji tapıntıların yerində konservasiyası Plan: 1. Arxeoloji tapıntıların yerində konservasiya xüsusiyyətləri 2. Arxeoloji tapıntıların torpaqdan çıxarılması üsulları Ədəbiyyat: 3, 4, 6, 7, 8, 9	2	2
10	Mövzu: Memarlıq abidələrin bərpa xüsusiyyətləri Plan: 1. Antiq dövr memarlıq abidələrin bərpası 2. "Arxeoloji bərpa" nəzəriyyəsi 3. Müasir dövrdə restorasiya işinin təşkili Ədəbiyyat: 4, 6, 7	2	
11	Mövzu: Rusiyada bərpa və konservasiya işinin tarixi Plan: 1. Rusiyada restorasiya işinin tarixi 2. XX əsrdə Rusiyada bərpa və konservasiya işinin tarixi Ədəbiyyat: 3, 4, 6, 7, 8, 9	2	2
12	Mövzu: Azərbaycanda restorasiya və konservasiya sənətinin təşəkkülü Plan: 1. Azərbaycanda restorasiya və konservasiya sənətinin təşəkkülü 2. Rəngkarlıq əsərlərinin bərpa və konservasiyasının əsas prinsipləri 3. Restorasiya və konservasiyanın əhəmiyyəti Ədəbiyyat: 3, 4, 5, 6, 7,	4	2

13	Mövzu: Bərpa işinin hüquqi əsasları Plan: 1 Bərpa və konservasiyaya dair qanunvericilik bazası 2 Restorasiya işinin hüquqi əsasları Ədəbiyyat: 3, 4, 5, 6, 7,	2	2
14	Mövzu: Muzeydə ekspozisiyaların təşkili Plan: 1 Muzey ekspozisiyasında texniki və texnoloji metod 2 Muzey matreallarının atribusiyası Ədəbiyyat: 3, 4, 5, 6, 7,	2	
15	Mövzu: Restorasiya avadanlığı və alətləri Plan: 1 Təsviri sənət sahələrində bərpa avadanlığı 2 Muzey matreallarının bərpa avadanlığı Ədəbiyyat: 1, 2, 3, 5, 6, 8	2	2
16	Mövzu: Restorasiya və konservasiya işində yapışqanlardan istifadə Plan: 1 Muzey əşyalarının restorasiyasında kimyəvi matreallardan istifadənin xüsusiyyətləri 2 Restorasiya yapışqanların rolu Ədəbiyyat: 1, 2, 3, 5, 6, 8	2	2
17	Mövzu: Muzey fondlarının tərkibi və qorunması Plan: 1. Muzey fondlarının tərkibi 2 Muzey fondlarının təkmilləşdirilməsi Ədəbiyyat: 1, 2, 3, 5, 6, 8	2	2
18	Mövzu: Restorasiya və konservasiya işinin modernləşdirilməsi Plan: 1. Texnologiyalardan istifadə 2. İkinci ekspertizanın aparılması Ədəbiyyat: 1, 2, 3, 5, 6, 8	2	2
19	Mövzu: Tarixi abidələr, diyarşünaslıq və onların mühafizəsinin təşkili Plan: 1 Muzeydən kənar abidə anlayışı və onun əhəmiyyəti 2 Tarixi abidələrin qorunması və mühafizəsinin təşkili Ədəbiyyat: 1, 2, 3, , 8	1	

XI. Fənn üzrə tələblər

Muzey ekspozisiyasının restavrsiya və konservasiyası üçün vacib olan ən mühüm amillərin təyin edilməsini; - muzey əşyalarının ekspertizasının tarixin təyin edilməsi üsullarını; numizmatik materialların restavrsiya və konservasiyası; - daşıqlama, epigrafiya nümunələrinin restavrsiya və konservasiyası; - muzey əşyalarının ümumi vəziyyətinin təyin edilməsində qiymətləndirməni; muzey əşyalarının qiymətləndirməsi məsələsində restavrsiya və konservasiyası əhəmiyyətini; - muzey və mədəni sərvətlərin əhəmiyyətini bilməli və onların elektron formada təqdimatını bacarmalıdır.

II. Fənn üzrə təlim nəticələri

- Muzey fəaliyyətinin əsas istiqaməti olan muzey ekspozisiyasının restavrsiya və konservasiyası üzrə işlərin aparılmasını mənimsəməlidir.
- Muzey işinin əsas fəaliyyət sahələri olan bərpa-laboratoriya, mühafizə, muzeyin elmi-tədqiqat işinin məzmununu əhatə edən nəzəri biliklərlə yanaşı praktiki və bu istiqamətlər üzrə ilkin mühüm verdişləri mənimsəməlidir.
- Muzey fəaliyyətinin əsas restavrsiya və konservasiyası haqqında bilikləri mənimsəməlidir.
- Dünya və ölkə səviyyəsində muzeylərdə bərpa və mühafizə haqqında bilikləri əldə etməlidir.

• Muzey üzrə restavrasiya və konservasiya işləri ilə bağlı fəaliyyət istiqamətlərini ətraflı öyrətməkdir.

II. Tələbələrə fənn haqqında fikrinin öyrənilməsi:

IV. Kollektiv sualları:

Kollektiv sualları:

1. Mirvaridən olan arxeoloji matrealların konservasiyası
2. Kəhraba və sədəfin bərpa prinsipləri
3. Dərinin emal texnologiyaları və konservləşdirilməsi
4. Dərinin pikelleşdirilməsi
5. Şüşə matrealların bərpası
6. Muzeydə qorunan şüşə əşyaların təsnifatı
7. Minaçılıq sənəti
8. Kağız matrealların bərpası
9. Muzey mühitində kağız əşyaların qorunması
10. Kağız matrealların bərpasında stabilizasiya və neytrallaşdırma mərhələsi
11. Kağız matrealların fumiqasyonu
12. Şərq əlyazmalarının bərpa və konservasiya xüsusiyyətləri
13. Zərgərlik nümunələrinin təsnifat xüsusiyyətləri
14. Qızıl və gümüşün fiziki-kimyəvi tərkibi
15. Qızıl və gümüşün bərpasında qaynaq metodları

II Kollektiv sualları:

1. Zərgərlik matrealların bərpasında elektrokimyəvi üsullar
2. Misdən hazırlanan məlumatların bərpa və konservasiyası
3. Metal üzərində koreziyanın təsnifatı
4. Qalay və qurğuşundan olan əşyaların bərpa prinsipləri
5. Muzeydə olan numuzmatik əşyaların bərpa prinsipləri
6. Arxeoloji metalların bərpa prinsipləri
7. Muzeydə konservasiya işinin spesifikasiyası
8. Konservasiyanın əsas prinsipləri və növləri
9. Arxeoloji tapıntıların yerində konservasiya xüsusiyyətləri
10. Arxeoloji tapıntıların torpaqdan çıxarılması üsulları
11. Antiq dövr memarlıq abidələrinin bərpası
12. "Arxeoloji bərpa" nəzəriyyəsi
13. Müasir dövrdə restavrasiya işinin təşkili
14. Rusiyada restavrasiya işinin tarixi
15. XX əsrdə Rusiyada bərpa və konservasiya işinin tarixi

XV. İmtahan sualları:

1. Muzey ekspozisiyasının restavrasiya və konservasiya fənninin məqsədi
2. Muzey ekspozisiyasının restavrasiya və konservasiya fənninin vəzifələri
3. Mirvaridən olan arxeoloji matrealların konservasiyası
4. Kəhraba və sədəfin bərpa prinsipləri
5. Dərinin emal texnologiyaları və konservləşdirilməsi
6. Dərinin pikelleşdirilməsi
7. Şüşə matrealların bərpası
8. Muzeydə qorunan şüşə əşyaların təsnifatı
9. Minaçılıq sənəti
10. Kağız matrealların bərpası
11. Muzey mühitində kağız əşyaların qorunması
12. Kağız matrealların bərpasında stabilizasiya və neytrallaşdırma mərhələsi
13. Kağız matrealların fumiqasyonu
14. Şərq əlyazmalarının bərpa və konservasiya xüsusiyyətləri
15. Zərgərlik nümunələrinin təsnifat xüsusiyyətləri
16. Qızıl və gümüşün fiziki-kimyəvi tərkibi
17. Qızıl və gümüşün bərpasında qaynaq metodları
18. Zərgərlik matrealların bərpasında elektrokimyəvi üsullar
19. Misdən hazırlanan məlumatların bərpa və konservasiyası
20. Metal üzərində koreziyanın təsnifatı
1. Qalay və qurğuşundan olan əşyaların bərpa prinsipləri
2. Muzeydə olan numuzmatik əşyaların bərpa prinsipləri

23. Arxeoloji metalların bərpa prinsipləri
24. Muzeydə konsevrasiya işinin spesifikasiyası
25. Konsevrasiyanın əsas prinsipləri və növləri
26. Arxeoloji tapıntıların yerində konsevrasiya xüsusiyyətləri
27. Arxeoloji tapıntıların torpaqdan çıxarılması üsulları
28. Antiq dövr memarlıq abidələrinin bərpası
29. "Arxeoloji bərpa" nəzəriyyəsi
30. Müasir dövrdə restovrasiya işinin təşkili
31. Rusiyada restovrasiya işinin tarixi
32. XX əsrdə Rusiyada bərpa və konsevrasiya işinin tarixi
33. Azərbaycanda restovrasiya və konsevrasiya sənətinin təşəkkülü
34. Rəngkarlıq əsərlərinin bərpa və konsevrasiyasının əsas prinsipləri
35. Restovrasiya və konsevrasiyanın əhəmiyyəti
36. Bərpa və konsevrasiyaya dair qanunvericilik bazası
37. Restovrasiya işinin hüquqi əsasları
38. Muzey ekspozisiyasında texniki və texnoloji metod
39. Muzey matrealının atribusiyası
40. Təsviri sənət sahələrində bərpa avadanlığı

Muzey ekspozisiyasının restavrsasiya və konversasiyası fəninin sillabusu 050310-"Muzey, arxiv işi, abidələri qorunması" ixtisası üzrə tədris planı və fənn proqramı əsasında tərtib olunmuşdur. Sillabus "Tarix və onun tədrisi metodikası" kafedrasında müzakirə edilərək, təsdiq edilmişdir (12 sentyabr 2025-ci il, protokol № 1).

Kafedra müdürü : dos. K.F. Mahmudov

Fənn müəllimi : dos. E.N. Məlikov